

Lars Brydesen - en skuffet debutant

Ebbe Iversen

Den 38-årige Lars Brydesen er skuffet, ja nok nærmest let bitter. Den højt estimerede filmklipper føler, at hans instruktør-debut »Hjerter er trumf« blev modtaget med uforstand og unødigt negativitet af anmelderne, og han sporede intet af den principielle velvilje, der ellers som oftest ombølger danske debut-arbejder.

»Hjerter er trumf« er beretningen om den unge hjertepatient Lars Knutzon, der får indopereret et nyt hjerte stammende fra den kernesunde arkitekt Morten Grunwald, som blev dræbt ved en bilulykke. Efter operationen føler Lars Knutzon, at han er blevet et andet menneske, og han forlader hustruen Ulla Gottlieb for at opsøge donor-enken Ann-Mari Max Hansen. Under dække af en falsk identitet indleder han et forhold til hende – overtager så at sige den dræbtes plads – men da hun omsider får sandheden at vide, bliver det med fatale konsekvenser. Som ægtemanden dræbes hun ved en trafikulykke.

Det er kort fortalt den nøgne handling, men Lars Brydesen understreger, at han ikke har ønsket at lave en realistisk film. »Hjerter er trumf« foregår i en ikke nærmere defineret fremtid, og den er et eventyr eller en fabel. Derfor er den fyldt med symboler, og dem mener instruktøren ikke, at anmelderne i det store hele har kunnet eller villet få øje på.

NEGATIVE ANMELDERE

Selvfølgelig har man lov til ikke at kunne lide en film, men så må man i det mindste argumentere for sin opfattelse, siger Brydesen. Det skorter det på blandt danske filmanmeldere, som – i modsætning til de mere seriøse teateranmeldere – gennemgående er præget af en tendens til negativitet og en beredvillighed til at »slagte« en film. Det er alvorligt, for skønt anmeldelserne ingen indflydelse har på folkekomediers succes, er andre film særdeles afhængige af dem. Negative anmeldelser kan virkelig skabe »dårlige vibrationer« omkring en ny film, mener Lars Brydesen, og det finder han nedslående. Han viger endda ikke tilbage fra at bruge betegnelsen »direkte sjofel« om en enkelt anmeldelse af »Hjerter er trumf«, nemlig den i det Pilestræde-tilknyttede af de to store formiddagsblade.

Lars Brydesen (yderst t.h.).

Tidligere har Lars Brydesen mødt mere ros end kritik. Ganske vist hører hans oprindelige profession som filmklipper til de – i hvert tilfælde hos det store publikum – mere oversete, men Brydesen har dog gennem årene opnået et renommé som en af landets dygtigste og mest kreative klippere på linie med Chr. Hartkopp. For Brydesens vedkommende begyndte karrieren i 1954 på Palladium, hvor han egentlig skulle have været fotograf, men i stedet i første omgang blev telefonpasser. Siden blev han assistent for dansk filmklippings grand old man, Anker (som både Brydesen og Hartkopp har hyldet som en inspirator), og da Anker blev instruktør, overtog Lars Brydesen hans job som klipper.

At Lars Brydesen undertiden modtager breve stilet til »Hr. frisør Lars Brydesen«, siger en smule om det uvidenhedens mørke, der stadig indhyller klipperens profession. Men siden sin debut i 1961 med »Den grønne elevator« har han efter egen løselig opgørelse nået at klippe omkring 60 spillefilm og 40–50 kortfilm, og blandt de førstnævnte har været værker som »Manden der tænkte ting«, »Balladen om Carl-Henning«, »Farlige kys« og »Nitten røde roser«. Desuden har han instrueret flere kortfilm, bl. a. en enkelt i CinemaScope, så arbejdet med bredformatet Panavision i »Hjerter er trumf« (der er den første danske spillefilm i dette format) var ikke noget ganske nyt for ham.

Det var producenten Erik Crone, der syntes at historien i »Hjerter er trumf« egnede sig godt til Panavision, og Brydesen var glad for at arbejde med formatet. Det brede billede fordrer nemlig en roligere klipperytme, og dermed får tilskueren tid til at fordybe sig i det enkelte billede og aflæse dets visuelle udsgn. Brydesen mener, at meget i film bør udtrykkes i billederne snarere end i dialogen, og han har i debutfilmen forsøgt at arbejde med visuelle stemninger. Metoden kræver opmærksomhed hos tilskueren, og her mener Brydesen, at danske biografængere generelt er for utålmodige. De vil have hurtige oplevelser og gerne grin, og samtidig lider vi herhjemme af den sygdom, at hvis man laver noget smukt, bliver man straks anklaget for at være æstetiker.

Dermed kommer man uvilkårligt over i en slags politiske film-betragtninger. »Hjerter er trumf« rummer nok en vis

debat, men den er ikke politisk, og derfor vil folk som Charlotte Strandgaard formentlig brække sig over filmen, siger Lars Brydesen. Film skal jo i dag helst være noget om arbejdere, og selvfølgelig skal der laves film om arbejdsløsheden, men der må også være plads til andet, mener han. Mange venstreorienterede er umådeligt intolerante, og selv om et så stærkt medium som film naturligvis kan anvendes politisk, har mange politiske film ikke meget med filmkunst at gøre. Budskabet bliver det altafgørende.

Selv har Lars Brydesen ønsket i sin film ikke at formulere sig for skolemesteragtigt, ikke at forklare sig for meget. Han erkender, at han måske ikke har udviklet sine temaer tilstrækkelig klart – og han mener ikke, at hans film er fejlfri – men han har bevidst søgt at afdæmpe filmens tonefald, herunder også Lars Knutzons præstation i hovedrollen. Han har nemlig villet undgå den folkekomedietradition, som danske film efter hans opfattelse ofte er befængt med, og at nogle så har betragtet den neddæmpede stil som kedsommelighed, tager han som et tegn på, at også publikum er inficeret med traditionen for folkekomedieingredienser. Landet er fyldt med dygtige filmteknikere og skuespillere (selv om Brydesen også har konstateret en hel del brødnid og mangel på indbyrdes solidaritet blandt skuespillerne), men det er selve mentaliteten, der er noget galt med, siger han. På den anden side mener han selvfølgelig, at film også skal være underholdende, og det er derfor, at han f. eks. indlagde Bodil Kjers komiske rolle – som Lars Knutzons emsige og megettalende mor – i »Hjerter er trumf«.

Lars Brydesen beundrer Carl Th. Dreyer og føler at kunne lære noget hos navne som Lindsay Anderson, Antonioni og Chabrol, selv om han ikke har lyst til at ligge på maven for nogen. Film kan være gode på så mange forskellige måder, blot har de i Danmark lidt svært ved at få lov til det, siger han. Samtidig kræver det efter hans erfaring stor forsagelse at være filmdebutant i Danmark. »Hjerter er trumf« betød for ham et års arbejde uden løn, og han måtte låne en hel del penge for at klare sig. Selve optagelserne varede ni uger, og det oprindelige budget på 1,4 mill. kr. sneg sig op på 1,6 mill. 850.000 kr. kom fra Det danske filminstitut. Ideen til filmen var et par år gammel og Brydesens egen, men manuskriptet – der gennemgik tre-fire omskrivninger – skrev han sammen med forfatteren Jannick Storm, som primært tog sig af dialogen.

Over for eventuelle beskyldninger om at kæle for filmens mondæne velhavermiljø vil Lars Brydesen svare, at dette miljø er en fiktion eller en drøm som i en Buñuel-film. Tingene skal hverken tages for alvorligt eller for bogstaveligt, for der er tale om en fabulerende film. Baggrunden er en konkret viden om, at hjertetransplantationer giver psykiske problemer, og at folk selv efter en blodtransfusion kan føle sig anderledes. Med det ædle og myteomgivende symbol, som hjertet er, vil Brydesen da fortælle noget om forholdet mellem sjæl og krop, om spillet mellem forstand og følelser.

»Hjerter er trumf« havde premiere i marts, og i april vendte Lars Brydesen tilbage til arbejdet som klipper, nemlig på Jørgen Leths film om det franske cykelløb Paris-Roubaix (i øvrigt klippede Brydesen jo også selv »Hjerter er trumf« og fandt denne dobbelte funktion temmelig splittet og skizofren i starten af klippearbejdet, men fik efterhånden hentet »den gamle klipper« frem i sig igen). Visse ideer til en ny film rumsterer i hans hoved, men konkret form har de endnu ikke. Lad os nu først se, om jeg overhovedet får lov at lave flere film, siger han. ■

Henrik Stangerup (t.h.)
under opholdet i Brasilien.

Hen

